

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Інституту соціології НАН України

протокол № 5

від «31» травня 2022 року

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«СОЦІОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти: третій

на здобуття освітньо-наукового ступеню: *доктор філософії*

за спеціальністю №054 «Соціологія»

галузі знань №05 «Соціальні та поведінкові науки»

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом директора

Інституту соціології НАНУ

від 1 червня 2022 р. № 73

КИЇВ 2022

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНІЮ АПРОБАЦІЮ

Рецензенти:

Бакіров В.С., академік НАН України, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Президент Соціологічної асоціації України

Паніотто В.І., доктор філософських наук, професор, генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології, професор кафедри соціології Університету «Києво-Могилянська Академія»

Кутуєв П.В., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедрою соціології КПІ ім. Ігоря Сікорського

Настоящая К.В., кандидат соціологічних наук, доцент, завідувачка відділу філософії і геополітики науково-дослідного інституту українознавства МОН України

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма (ОНП) є нормативним документом Інституту соціології НАН України, в якому визначаються нормативний зміст навчання, встановлюються вимоги до форми, змісту, обсягу та рівня освітньої та наукової підготовки доктора філософії галузі знань Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 054 «Соціологія». ОНП підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії галузі знань Соціальні та поведінкові науки спеціальності 054 Соціологія розроблена і затверджена на засіданні Вченої ради Інституту соціології НАН України (протокол №5 від 31 травня 2022 р.). Порядок розробки, моніторинг, перегляд та закриття освітньо-наукових програм регулюється «Положенням про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти в Інституті соціології НАН України» (протокол Вченої ради № 2 від 02 червня 2020 р., введено в дію наказом директора від 28 серпня 2020 р. №9). Ця освітньо-наукова програма є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

При розробці проекту нової редакції Програми враховані вимоги та рекомендації:

- Закону України «Про вищу освіту» (редакція від 13.03.2016 р.);
- Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44;
- Стандарту вищої освіти зі спеціальності 054 «Соціологія» для третього (освітньонаукового) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом МОН України від 30.12.2021 р. № 1505;
- пропозиції фахівців у галузі соціології, стейкхолдерів-роботодавців, науковців Інституту, здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП, випускників ОНП, рекомендації НАЗЯВО, НМКУ

Проектна група переглянула збалансованість ОНП, здатність здобувачів вищої освіти ефективно опанувати її освітні компоненти та всю освітню програму, повноту документального, кадрового, інформаційного та іншого її забезпечення та відповідність Ліцензійним умовам. Проаналізовано і підтверджено відповідність усіх дисциплін навчального циклу вимогам Стандарту вищої освіти зі спеціальності 054 «Соціологія» для третього (освітньонаукового) рівня вищої освіти. Для оптимізації механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії переглянуто каталог вибірових освітніх компонентів, а саме: розширено перелік дисциплін теоретико-методологічного та практичного спрямування, що відповідає актуальним запитам підготовки фахівців соціологів, здатних аналізувати і протидіяти загрозам руйнування суспільних відносин під час війни.

Розроблено проектною групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові керівника та членів проектної групи	Найменування посади (для сумісників - місце основної роботи, найменування посади)	Найменування закладу, який закінчив викладач (рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту)	Науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно	Стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи	Інформація про наукову діяльність (основні публікації за напрямом, науково-дослідна робота, участь у конференціях і семінарах, робота з аспірантами та докторантами, керівництво науковою роботою студентів)	Професійні відзнаки
Керівник проектної групи						
Злобіна Олена Геннадіївна	Зав. відділом соціальної психології	Київський державний університет ім. Т.Шевченка, філософський факультет, відділення психології, 1973, спеціальність психологія, кваліфікація психолог, викладач психологічних дисциплін.	Доктор соціологічних наук 054 (22.00.03 – «соціальні структури, соціальні інститути та соціальні відносини»), ВАК України, 2005р. Тема дисертації: «Особистість як суб'єкт соціальних змін». Вчене звання: професор кафедри соціології, 2013	49 років	Наук. керівництво: підготовлено і захищено 9 кандидатських і 1 докторська дисертація; член спец. вченої ради Д.26.001.30 (2018- 2021 рр.) та спец. вченої ради Д 26.229.01 (2019-2021) Член редколегій фахового видання з соціології «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» (Київ, категорія Б). Наук, керівник проекту «Загрози людському потенціалу Україні»:	Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки 2014 року

					<p>депопуляція, хвороби, міграції». Виконувався у межах програми КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень на 2018 рік за результатами конкурсу дослідницьких проектів установ НАН України в галузі соціогуманітарних наук. h-index Google Scholar 14. Автор більше 250 наук., праць, у т.ч.: 5 індивідуальних монографій, науковий редактор 7 монографій, в тому числі: Злобіна О. (ред.) (2019). <i>Соціальна напруженість у кризовому соціумі: соціально-психологічний аналіз</i>. Інститут соціології НАН України Злобіна О. (ред.) (2022). Агенти соціальних змін у суспільстві нестійкої інституційності.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>Інститут соціології НАН України. Категорія «Б» 1. Злобіна О., Бевзенко Л., (2021). Волонтерство в умовах інституційних та структурних змін: генеза та агентні впливи. <i>Український соціологічний журнал</i>, випуск 26, с. 27-38. https://doi.org/10.26565/2077-5105-2021-26</p> <p>2. Злобіна О., Близнюк Є. (2021). Афективна поляризація як маркер суспільного розколу: нові підходи до дослідження. <i>Український соціум</i>. №4(79). С. 9–25. https://doi.org/10.15407/socium2021.04.009</p>	
--	--	--	--	--	---	--

Члени проектної групи

Скокова Людмила Георгіївна	Провідний науковий співробітник відділу соціології та масової комунікації	Державний педагогічний інститут імені Т.Г.Шевченка (м.Луганськ), 1987 р., Спеціальність: історія і педагогіка Кваліфікація: вчитель історії і суспільствознавства	Доктор соціологічних наук 054 (22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології, 2019. Тема дисертації: «Культурні практики в сучасному суспільстві: теоретичні підходи та		Науковий керівник проекту «Системні ризики нестабільного суспільства: бідність, соціальна напруженість, культурна інволюція». Виконувався у межах програми КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень на 2020 рік за результатами	
----------------------------	---	---	---	--	--	--

			<p>емпіричні виміри» Вчене звання: доцент, 2005, за кафедрою соціології</p>		<p>конкурсу дослідницьких проектів установ НАН України в галузі соціогуманітарних наук. Google Scholar h-index 9. Автор більше 100 наук. праць, у т.ч.: 2 індивідуальних монографій, науковий редактор монографій і навчальних посібників, в тому числі: Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри / за ред. Л.Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 350 с. Співавтор колективних монографій, в тому числі: Цінності та ціннісні зміни в сучасному суспільстві: тренди і перспективи [Н.Костенко, А.Ручка, Л.Скокова та ін.]; за ред.Н.Костенко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. 358 с. Участь у культурі: люди, спільноти, стани [Н.Костенко, А.Ручка, Л.Скокова та ін.]; / за ред. Н. Костенко. К.: Ін-т соціології НАН України, 2018. Офіційний опонент на захисті дисертації Суської О.О. за спеціальністю 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології на здобуття наукового ступеня</p>
--	--	--	--	--	---

					доктора соц.н. (2020 р.).	
Макеєв Сергій Олексійович	Заст. директора з наукової роботи	Київський державний університет ім. Т.Шевченко, філософський факультет, 1976, кваліфікація філософ, викладач філософських дисциплін.	Доктор соціологічних наук 054 (22.00.03 – «соціальні структури, соціальні інститути та соціальні відносини»), ВАК СРСР, 1992р. Тема дисертації: «Соціальна мобільність як поведінка». Вчене звання: професор зі спеціальності «Соціальна структура та соціальні відносини», 2002р.	47 років	Наук, керівництво: підготовлено і захищено 7 кандидатських і 4 докторських дисертацій; заст. голови спеціалізованої ради Д 26.229.01 (2015-2021) Член редколегії фахового видання з соціології «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» (Київ, категорія Б). h-index Google Scholar 24. Автор 246 наук, праць, у т.ч.: 3 індивідуальних монографій, науковий редактор 6 колективних монографій, в тому числі: Макеєв С., С.Оксамитна (ред.) (2017). <i>Стан сингулярності: соціальні структури, ситуації, повсякденні практики.</i> Інститут соціології НАН України. Категорія «Б» 1. Макеєв С., Н.Коваліско (ред.) (2022).	Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки 2014 року

					<p><i>Перевесники незалежності. Силуети покоління у часі та подіях.</i> Інститут соціології НАН України. Головаха Є., С.Макеєв (ред.) (2022). <i>Українське суспільство в умовах війни.</i> Інститут соціології НАН України. Категорія «Б» 1. Макеєв, С. (2022). Інституційні стани: норма, патологія, надзвичайність . Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2, 22–39.</p>	
Чепурко Гульбаршин Іскаківна	Зав. відділу соціальної експертизи	Казахський державний університет ім. С.М. Кірова, 1982 рік. Спеціальність – історія. Кваліфікація – історик. Викладач історії середньої школи з викладанням німецькою мовою.	Доктор соціологічних наук Спеціальність - 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології, ВАК України, 2006 р. Тема дисертації: «Динаміка зайнятості населення України в період становлення ринкової економіки». Вчене звання: старший науковий співробітник зі	2015 – до тепер завідувачка відділу соціальної експертизи Інституту соціології Національної академії наук України. З 1993 – до 2015 - провідний науковий співробітник відділу соціальної	Наук, керівництво: підготовлено і захищено 2 кандидатських дисертації; Член спеціальної вченої ради Д 26.229.01 (2019-2021) Член редколегій фахового видання з соціології «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» (Київ, категорія Б). Автор більше 200 наук. праць.	

			спеціальності спеціальні та галузеві соціології. ВАК України, 2008 р.	експертиз и Інституту соціології НАН України	<p>Публікації за останні 5 років:</p> <p>Scopus</p> <p>1.Gulbarshyn Chepurko (2022). DEVELOPMENT OF MODERN SOCIOLOGICAL EDUCATION IN UKRAINE: PROBLEMS, PROSPECTS. Iryna Mykytiuk, Gulbarshyn Chepurko, Natalia Sobolieva, Myroslava Kukhta, Inna Shevel. Revista Ibero-Americana de Estudos em Educação, Araraquara, 2022/03/30. SP, Brasil e-ISSN: 1982-5587. DOI Prefix: 10.21723/riaee <https://periodicos.fclar.unesp.br/iberoamericana/index>.</p> <p>Монографії (розділи)</p> <p>1. Чепурко, Г.І. (2021) «Глобальні ризики: системний характер та руйнівний потенціал. <i>Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри:</i></p>
--	--	--	---	--	--

					<p>монографія за ред. Л.Г. Скокової. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. С.67-82.</p> <p>2.Чепурко Г.І. Модернізація: теоретичні і методологічні проблеми (Розділ І). <i>Модернізація українського суспільства: концептуалізація і соціальні практики:</i> монографія /відп. ред. Г.Чепурко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. С.9-68.</p> <p>3.Чепурко Г.І. Основні типи модернізації та їх специфіка (Розділ 2). <i>Модернізація українського суспільства: концептуалізація і соціальні практики:</i> монографія /відп. ред. Г. Чепурко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. С.69-106.</p> <p>4.Чепурко Г.І. Особливості сучасної української моделі модернізації (результати експертного</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>опитування) (Розділ 5). <i>Модернізація українського суспільства: концептуалізація і соціальні практики: монографія /відп.ред. Г.Чепурко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. С.206-237.</i></p> <p>5. Чепурко Г.І. <i>Формування відповідальності в українському суспільстві (Розділ 3.) Формування відповідальності о суспільства: держава, політичні рухи, бізнес: монографія /за ред. доктора соц. н. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. С. 76-105.</i></p> <p>6. Чепурко Г.І. <i>Теоретична концептуалізація цивілізаційного вибору (Розділ 1).</i></p> <p><i>Цивілізаційний вибір сучасного українського суспільства: монографія /за ред. д. соц. н. Чепурко Г.І. Київ: Інститут соціології НАН</i></p>
--	--	--	--	--	---

					<p>України, 2018. С.4-51.</p> <p>Категорія «Б»</p> <p>1. Чепурко, Г. Чинники, що зумовлюють поведінкові моделі уразливих груп населення за умов поширення соціально небезпечних хвороб (за результатами експертного опитування). <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> 2023. №1. С. 140-168.</p> <p>2. Чепурко, Г. Ринок праці України: сучасні виклики та ризики. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> № 3, 2022. С. 121-148. DOI 10.15407/sociology 2022.03.121.</p> <p>3. Чепурко, Г.І. Пандемія COVID-19: виклики і загрози у соціальній сфері. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> 2021 № 2. С.94-105. Orcid: https://orcid.org</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>/0000-0001-7540-5174</p> <p>4.Чепурко Г.І. Глобальні ризики та їх системний характер. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> 2020. №3. С.80-98.</p> <p>5.G.Chepurko, V. Pylypenko Value issues in the light of the sociological theory development. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> №4. 2020. С.147-160.</p> <p>6. Чепурко Г.І. Стан, проблеми та перспективи модернізації українського суспільства: експертні оцінки . <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> 2020. №1. С.41-65.</p> <p>7. В.Пилипенко, Г.Чепурко, Ю.Привалов Метатеорії на початку XXI століття: модернізаційний вектор соціології. <i>Соціологія: теорія, методи,</i></p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p><i>маркетинг.</i> 2019. №3. С.82-101.</p> <p>8. Чепурко Г.І. Роль держави у формуванні відповідального суспільства. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> 2019. №2. С. 20-25.</p> <p>9. G.Chepurko. Internal homonegativity among men having sex with men: a comparative cross-national study/O. Shestakovskiy, M. Kasiaczuk, O.Trofymenko, G.Chepurko, V.Djuma, S.Howell / <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг.</i> 2019. №1. С.145-171.</p> <p>10. В.Денисенко, Г.Чепурко, В.Піддубний Особливості модернізації українського суспільства в умовах глобалізації. <i>Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії.</i> 2018.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>Вип.17. С.145-154. 11.Gulbarshyn Shepurko, Valerii Pylypenko. Modernisation Processes as Seen in Light of the Theory and Methodology. <i>Соціологія, теорія, методи, маркетинг.</i> 2018. №2. С.215-231. Виступи на 10 міжнародних конференціях за останні п'ять років (2018-2022рр.)</p>	
<p>Стегній Олександр Григорович</p>	<p>Провідний науковий співробітник відділу методології і методів соціології</p>	<p>Київський державний університет ім. Т. Шевченка, Історичний факультет, 1985, спеціальність історик, викладач історії і суспільствознавства</p>	<p>Доктор соціологічних наук (22.00.04 – «спеціальні та галузеві соціології»), ВАК України, 2003 р. Тема дисертації «Інституціоналізація екологічних інтересів в суспільстві соціогенних ризиків» . Вчене звання: старший науковий співробітник зі спеціальності «Спеціальні та галузеві соціології», 2005 р.</p>	<p>27 років</p>	<p>Наук. керівництво: підготовлена і захищена 1 кандидатська дисертація; член спец, вченої ради Д.26.001.30 т. (2018- 2021 рр.) та спец, вченої ради Д 26.229.01 (2019-2021). Член консультативної ради фахового видання з соціології ««Соціологія: теорія, методи, маркетинг» (Київ, категорія Б); член редколегії Вісника Львівського університету. Серія</p>	

					<p>соціологічна (Львів, категорія Б). Член Дослідницького комітету 24 «Суспільство і довкілля» Міжнародної Соціологічної Асоціації (ISA) з 2008 р. h-index Google Scholar 13. Автор 170 наук, праць, у т.ч.: 4 індивідуальних монографій, 1 у співавторстві. Публікації Каткегорії Б: Публічний простір достовірності соціологічного знання: case «електоральні дослідження» // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2020.— №3; Біополітика в період пандемії COVID-19: дилеми суспільної безпеки та свободи. // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2021.— №2; Емпірична ідентифікація рівня компетентності респондентів в масових опитуваннях // Український</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					соціум. — 2021. — №2; Дискурсивний аспект достовірності емпіричного соціологічного знання // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2022. — №2.	
Соболева Наталя Іванівна	Провідний науковий співробітник відділу соціальної психології	Київський державний університет ім. Т.Шевченка, філософський факультет, відділення психології, 1978р., спеціальність психологія, кваліфікація психолог, викладач психологічних дисциплін.	Доктор соціологічних наук 054 (22.00.01 – «теорія та історія соціології»), ВАК України, 2005р. Тема дисертації: «Суб'єктивна реальність як предмет теоретико-соціологічної рефлексії». Вчене звання: старший науковий співробітник зі спеціальності «Соціальна структура, соціальні інститути та соціальні відносини», 2001	43 роки	Наук. керівництво: підготовлено і захищено 2 кандидатські і 1 докторська дисертація; член спецвченої ради Д 26.229.01 (2019-2021) Член консультативної ради фахового видання з соціології «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» (Київ, категорія Б). h-index Google Scholar 8. Автор більше 180 наук, праць, у т.ч.: 3 індивідуальних монографій, науковий редактор монографії Ніколаєнко В.Л., Ніколаєнко Л.Г., Яковенко Ю.І. (2021) Соціологіка мислення Толкотта Парсонса.	

					<p>Web of Science Core Collection/Scopus: https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.5 https://revistae-educational.com/index.php/eduweb/article/view/433/455</p> <p>Soboliev N. Development of modern sociological education in Ukraine: problems, prospects. / Iryna Mykytiuk, Gulbarshyn Chepurko, Natalia Soboliev, Myroslava Kukhta, Inna Shevel // Eduweb, 2022, abril-junio, v.16, n.2. /82-94 Категорія «Б» Соболева, Н. І., Мартинюк, І. О. (2020). Соціальні зміни та агенти змін в сучасному світі: соціологічні рефлексії. <i>Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики</i>, 86, 77–88. Запоріжжя</p>
--	--	--	--	--	--

					https://doi.org/ 10.32840/2707- 9147.2020.86.8	
--	--	--	--	--	---	--

I. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

«Соціологія»

«Sociology»

зі спеціальності № 054 «Соціологія»

1 – Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Ступінь вищої освіти: доктор філософії Спеціальність: 054 Соціологія Освітньо-наукова програма «Соціологія» <i>Higher Education Degree-. Doctor of Philosophy</i> <i>Program Subject Area: Sociology</i> <i>Educational and Scientific Program «Sociology»</i>
Мови навчання і оцінювання	Українська, англійська <i>Ukrainian, English</i>
Обсяг освітньої програми	Термін навчання 4 роки Обсяг освітньої складової 40 кредитів ЄКТС
Тип програми	Освітньо-наукова
Повна назва закладу вищої освіти (наукової установи)	Інститут соціології НАН України
Наявність акредитації	Акредитується вперше.
Цикл/рівень програми	НРК України - 8 рівень; FQ-EHEA - третій цикл; EQF-111 - 8 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня магістр (ОКР - спеціаліст) Володіння англійською мовою на рівні B2
Форма навчання	Очна
Термін дії програми	До завершення повного циклу навчання
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	
2. Мета освітньої програми	
Мета програми	Підготовка нового покоління висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців наукового рівня доктора філософії, здатних продукувати нові ідеї, здійснювати наукові дослідження соціальних явищ за найкращими світовими стандартами, розв'язувати комплексні наукові та практичні проблеми в предметному полі соціології, керуючись принципами академічної доброчесності у співпраці та комунікації в межах фахової спільноти задля подальшого практичного впровадження результатів досліджень.
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань / спеціальність)	05 Соціальні та поведінкові науки 054 Соціологія
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова академічна
Основний фокус освітньо-наукової програми	Загальна освіта в галузі знань 05 «соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 054 «соціологія». Акцент освітньої програми зроблено на інтеграції освітньої та наукової складових підготовки доктора філософії, здатного здійснювати фундаментальні та прикладні дослідження соціальних процесів на основі найкращих світових стандартів і з дотриманням належної академічної доброчесності. Програма сфокусована на

	<p>формуванні та розвитку дослідницького та інноваційного мислення шляхом поєднання академізму та інновацій, відкритості до наукових комунікацій та активності в рамках міжнародної академічної спільноти.</p> <p>Ключові слова: соціологічне знання, новітня соціологічна теорія, методологія соціологічного дослідження, соціоструктурний аналіз; соціокультурний аналіз; соціальні взаємодії та відносини на макро-, мезо- та мікросоціальному рівні, конструювання соціальної дійсності та соціальне проектування, соціальні зміни і трансформації.</p>
Особливості програми	<p>Особливістю програми є її виразна академічна спрямованість в поєднанні з надзвичайною практичною актуальністю. Формування здобувачів освіти ступеня доктора філософії відбувається через включення в наукові групи, які реалізують проекти, спрямовані на виявлення закономірностей і основних тенденцій соціального розвитку українського суспільства. Освітня складова програми побудована на основі досліджень наукових відділів інституту, які в сукупності формують у здобувачів панорамне бачення трансформацій українського суспільства в контексті теоретико-методологічних та емпіричних досліджень, долучають молодих дослідників до наукових дискусій та результатів наукової діяльності соціологічної спільноти України на національному та міжнародному рівнях. Особливістю програми є актуальність і сучасність вибіркових курсів, підготовлених на основі докторських дисертацій, захищених науковцями інституту в останні 5 років. Здобувачі мають можливість отримувати консультації з ключових проблем методології, теорії та емпіричної складової моніторингу змін українського суспільства через комунікацію з безпосередніми розробниками і виконавцями цього комплексного дослідження, і протягом навчання самі долучаються до його виконання. Зважаючи на істотний вплив теоретико-методологічних розробок Інституту на розвиток соціологічної освіти в Україні, здобувачі отримують унікальний досвід використання їх при підготовці навчальних курсів і викладанні соціологічних дисциплін.</p>
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Посади наукового співробітника, викладача, доцента, професора, аналітика, експерта-консультанта в наукових установах НАН України, НАПН України, науково-дослідних установах, підпорядкованих державним органам, вищих навчальних закладах МОН України, наукових та освітніх центрах та компаніях, центрах соціальних досліджень, консалтингу та аналітики, органах державного управління та місцевого самоврядування, неурядових організаціях, рекламних агенціях, відділах зв'язків із громадськістю, ЗМІ; в міжнародних та вітчизняних наукових програмах і проектах.</p>
Подальше навчання	<p>Здобуття наукового ступеня доктора наук за науковим рівнем вищої освіти. Участь у постдокторських програмах. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної, неформальної освіти, участь у програмах міжнародної академічної мобільності.</p>
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Загальний підхід: пошукове, проблемно-орієнтоване, студентоцентроване (суб'єкт-суб'єктне) навчання з елементами самонавчання, дослідження та узагальнення. Головний принцип викладання – навчання через дослідження орієнтований на активізацію творчої діяльності аспірантів, з опорою на їх самостійну роботу, спрямовану лекціями та консультаціями викладачів та</p>

	<p>наукового керівника. Форми аудиторної роботи передбачають можливість забезпечення індивідуальних дослідницьких потреб аспіранта і максимально наближені до практичної наукової діяльності (колегіальне обговорення, написання окремих елементів дисертаційної роботи, виклад власних наукових здобутків у формі тексту наукової публікації). Асистентська педагогічна практика проводиться під керівництвом наукового керівника та покликана сформувати здатність до використання в ході викладацької діяльності актуальних теоретичних та практичних здобутків сучасного соціологічного знання. Викладання здійснюється на засадах колегіальності, відповідальності, високої академічної культури та академічної доброчесності.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання та наукової діяльності аспірантів здійснюється у формах (1) іспитів та диференційованих заліків як форм підсумкового контролю з навчальних дисциплін та комплексного іспиту зі спеціальності; (2) презентації та зовнішньої експертизи результатів наукового дослідження на спеціальних наукових заходах, (3) проміжної атестації, що здійснюється наприкінці кожного року навчання і передбачає контроль за виконанням аспірантом індивідуального плану (на основі оцінки кількісних і якісних показників, що характеризують підготовку наукових праць, участь у конференціях, підготовку окремих частин дисертації); (4) підсумкової атестації, що здійснюється на підставі публічного захисту аспірантом результатів наукового дослідження, представленого у формі дисертації або одноосібної монографії за порядком, встановленим МОН України.</p>
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми соціології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми соціології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей. СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень. СК3. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері соціології, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності.</p>

	<p>СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. СК5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері соціології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК6. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері соціології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку соціології.</p>
7 - Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання	<p>ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з соціології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері соціології та/або здійснення інновацій.</p> <p>ПРН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.</p> <p>ПРН3. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми соціології з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.</p> <p>ПРН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема результати емпіричних досліджень та теоретичного аналізу соціальних систем і процесів, наявні соціологічні дані.</p> <p>ПРН5. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики.</p> <p>ПРН6. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.</p> <p>ПРН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>ПРН8. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.</p> <p>ПРН9. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці.</p>
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>Викладання дисциплін, що формують спеціальні (фахові) компетентності, на 100% забезпечується викладачами – співробітниками інституту, які мають наукові ступені, володіють методологією наукової діяльності, мають досвід проведення власних наукових досліджень в предметному полі дисципліни, яку викладають, досвід науково-педагогічної діяльності з підготовки кадрів вищої кваліфікації. Для проведення навчання з оволодінням здобувачами мовних компетентностей з іноземної мови залучаються</p>

	фахівці Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України. Керівництво аспіратами здійснюють співробітники інституту, які мають науковий ступень доктора наук та ведуть самостійну науково-дослідну роботу за напрямом, дотичним до теми дослідження аспіранта.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає освітнім потребам. Загальна площа навчальних приміщень (навчальна аудиторія, комп'ютерний зал на 12 посадкових місць, кімната для проведення фокус-груп) становить 101,9 м ² . Для індивідуальної і групової роботи використовуються також читальний зал бібліотеки, актовий зал, приміщення наукових відділів, що максимально розширює простір для спілкування. Усі приміщення оснащені обладнанням для очного та дистанційного навчання та комунікації. Аспірантам також надається доступ до всіх ресурсів наукового середовища Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	Офіційний веб-сайт www.i-soc.com.ua містить інформацію про навчальну і наукову діяльність інституту, на ньому розміщено освітньо-наукову програму та методичне забезпечення всіх навчальних дисциплін. Для самостійної роботи аспірантам доступні усі ресурси бібліотеки інституту, фонд якої нараховує більше 22 тис. наукових видань з соціальних наук різними мовами. В інституті функціонує локальна комп'ютерна мережа з виділеним файловим сервером з розподіленим доступом, на якому розміщено особисті папки користувачів. Через цю мережу аспіранти мають доступ до унікальної бази даних моніторингу «Українське суспільство», яка збирається від 1992 року та використовується як в навчальному процесі, так і для підготовки аспірантами власних дисертаційних досліджень. На комп'ютерах мережі встановлено програмне забезпечення для статистичного аналізу (IBM SPSS Statistics). Для самостійної роботи аспірантам доступні ресурси IRBIS, забезпечено онлайн-доступ через платформу Research4Life Free до академічного та професійного рецензованого контенту, десятків баз даних, зокрема повнотекстових ресурсів провідних видавництв наукової літератури. Всі зареєстровані в мережі користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет як через кабельний зв'язок, так і через бездротовий Wi-Fi.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється відповідно до норм «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», затвердженого Постановою КМ України від 12.08.2015 р. № 579 на основі угод про співробітництво з академічними інституціями НАНУ та ЗВО.
Міжнародна кредитна мобільність	Інститут співпрацює з University of California, San Diego (США); Albert-Ludwigs-Universität Freiburg (Швейцарія); Saint Anna School of Advanced Studies (Італія), National University of Public Service (Угорщина) та іншими установами.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах або за індивідуальним графіком.

II. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

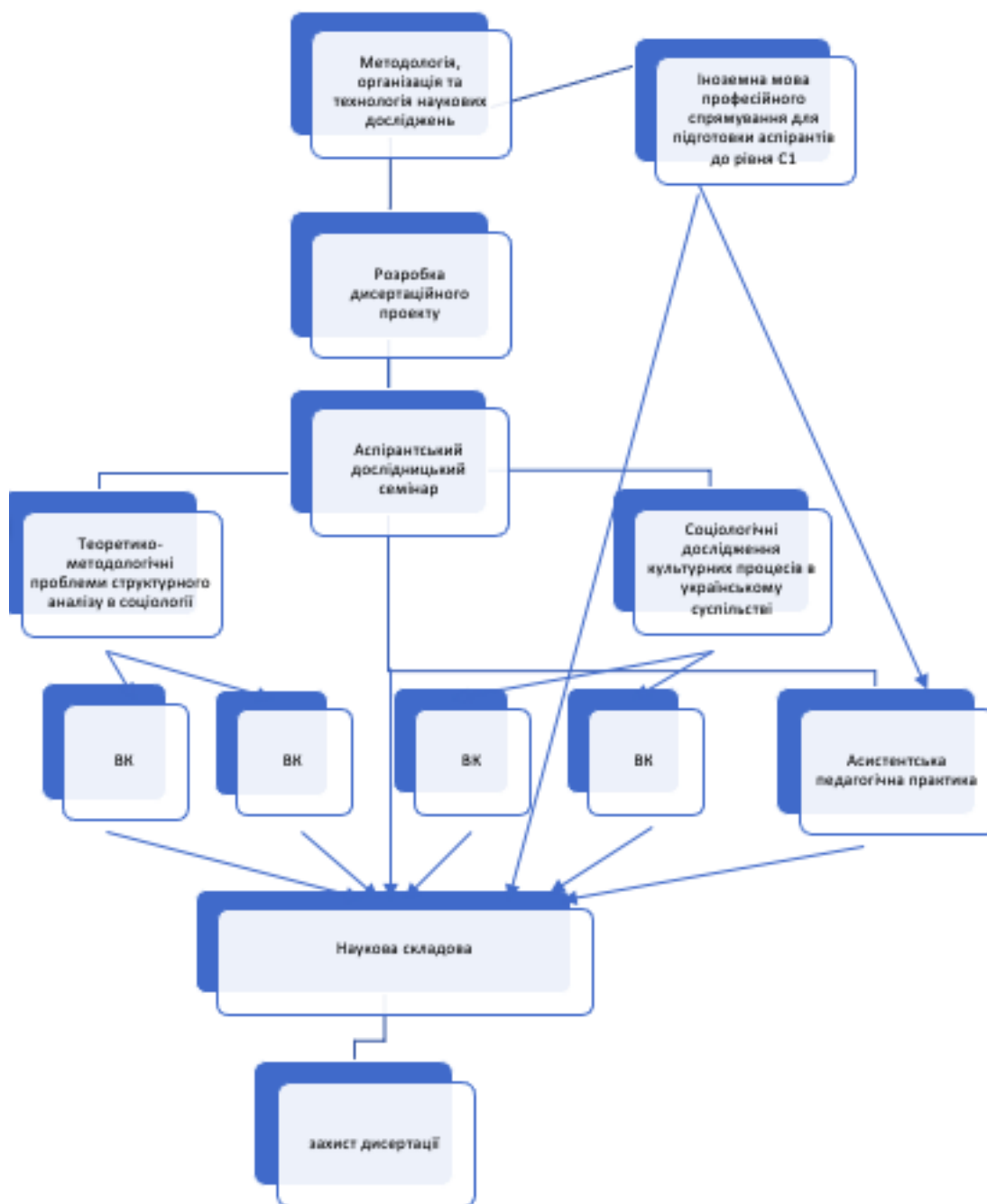
2.1 Перелік компонент ОНП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
I. Обов'язкові компоненти ОНП			
OK1	Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня C1*	8	Іспит
OK2	Методологія, організація та технологія наукових досліджень	6	Залік/Іспит
OK3	Розробка дисертаційного проекту	3	Залік
OK4	Соціологічні дослідження культурних процесів в українському суспільстві	3	Залік
OK5	Теоретико-методологічні проблеми структурного аналізу в соціології	3	Іспит
OK6	Аспірантський дослідницький семінар	3	Залік
OK7	Асистентська педагогічна практика**	4	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		30	
II. Компоненти вільного вибору аспіранта***			
BK01	Соціологія громадянського суспільства	3	Залік
BK02	Теоретична інтерпретація базових концептів та робочих понять соціологічного дослідження	3	Залік
BK03	Соціальна стратифікація і нерівності: основні підходи в емпіричних дослідженнях	3	Залік
BK04	Актуальні дослідження в сучасній світовій та українській економічній соціології	3	Залік
BK05	Суспільні трансформації в координатах особистісної суб'єктності	3	Залік
BK06	Сучасні проблеми, суперечності та виклики глобалізації	2	Залік
BK07	Сучасні медіа дослідження: теорії, методи, перспективи	2	Залік
BK08	Протидія маніпулятивним технологіям	2	Залік
BK09	Соціологія суб'єктивної реальності	2	Залік
BK10	Інтернет як ресурс демократизації сучасного українського суспільства	2	Залік
BK11	Життєвий комфорт в умовах урбанізації	2	Залік
BK12	Валідизація в соціологічному дослідженні: сутність та процедури	2	Залік
BK13	Методологія та методи соціальних експертиз	2	Залік
Загальний обсяг вибіркового компонент		10	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		40	

* та ** ОК 1, ОК 7 - у рамках реалізації академічної мобільності забезпечуються науковими установами НАНУ та/або закладами вищої освіти

*** аспірант обирає дисципліни мінімальною кількістю кредитів ЄКТС - 10 з циклу « Компоненти вільного вибору ».

2.2. Структурно-логічна схема ОНП

III. НАУКОВА СКЛАДОВА

1 рік навчання – формування теми, дослідницького питання та завдань. Опрацювання джерел за темою. Розробка плану дисертації. Виступ з обґрунтуванням теми дисертаційного дослідження на засіданні відділу і Вченої ради Інституту та її затвердження. Збір теоретичного матеріалу дослідження. Вибір дизайну дослідження. Підготовка проекту першого розділу дисертації, присвяченого визначенню теоретико-методологічних засад дослідження проблеми та стану її дослідження. Підготовка до практичної частини дослідження та збір та емпіричного матеріалу. Апробація здобутих результатів на наукових конференціях, семінарах. Підготовка наукової статті.

2 рік навчання - опрацювання наукової літератури за темою дослідження, визначення вихідних теоретичних положень, розробка інструментарію емпіричної частини дослідження або формування плану вторинного аналізу існуючих баз даних. Проведення пілотажу, доопрацювання інструментарію, проведення емпіричної частини дослідження. Опрацювання емпіричних даних, підготовка проекту другого розділу дисертації та обговорення його на засіданні відділу. Апробація результатів наукового

дослідження на наукових конференціях, семінарах, круглих столах. Підготовка та друк наукових статей у фахових виданнях.

3 рік навчання - формування аспірантом власної концептуалізації досліджуваної проблеми, визначення підходів до практичного розв'язання проблем, що стосуються предмета дослідження. Підготовка третього розділу дисертації та обговорення його на засіданні відділу. Апробація результатів наукового дослідження на наукових конференціях, семінарах та круглих столах. Підготовка та друк наукових статей у фахових виданнях.

4 рік навчання - оформлення наукових досягнень аспіранта у вигляді дисертації, підведення підсумків щодо повноти висвітлення результатів дисертації в наукових статтях відповідно чинних вимог. Апробація результатів дисертаційного дослідження на наукових заходах. Проходження попереднього захисту дисертації на засіданні відділу (фаховому семінарі). Доопрацювання та підготовка дисертації до захисту. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Підготовка наукової доповіді для випускної атестації (захисту дисертації).

ІV. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація випускників освітньо-наукової програми «Соціологія» здійснюється після завершення навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою, що засвідчується академічною довідкою про виконання освітньо-наукової програми за формою, затвердженою МОН України, та висновком наукового керівника (керівників).

Підставою атестації випускників є позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, самостійність виконаної дисертаційної роботи з дотриманням академічної доброчесності, наявність не менше ніж трьох наукових публікацій, в яких висвітлені наукові результати дисертації (згідно «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається за результатами проведення публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та їх обговорення на засіданні наукового відділу Інституту соціології НАНУ, в якому готувалася дисертація, а також перевірки тексту дисертації на плагіат.

Атестовані здобувачі мають право подавати свої дисертаційні роботи на захист до спеціально створеної разової ради зі спеціальності 054 «Соціологія» згідно «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. За результатами захисту дисертації і голосування разова рада приймає рішення про присудження (відмову у присудженні) ступеня доктора філософії з соціології.

У. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	Наукова складова
ЗК01	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК02		+	+	+	+	+		+
ЗК03	+	+		+	+	+		+
ЗК04		+	+		+		+	+
СК01		+	+	+	+	+		+
СК02	+	+	+		+	+		+
СК03		+	+	+	+			+
СК04			+	+		+	+	+

СК05		+	+	+	+	+	+	+
СК06	+	+	+	+	+	+	+	+
СК07	+		+	+	+	+		+

**УІ. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
(ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	Наукова складова
ПРН01		+		+	+			+
ПРН02	+					+		+
ПРН03			+		+			+
ПРН04				+		+		+
ПРН05		+	+					+
ПРН06			+	+		+		+
ПРН07		+						+
ПРН08							+	+
ПРН09		+			+		+	+